

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

УДК 37.014.3+373.543+37.013.43

ЛЕВКІВСЬКА КРИСТИНА ВАЛЕРІЇВНА

**ЦІННІСНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ
ІННОВАЦІЙНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ**

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Житомирському державному університеті імені Івана Франка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент
Яценко Світлана Леонідівна,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка,
доцент кафедри педагогіки, психології
та управління навчальними закладами.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор
Жуковський Василь Миколайович,
Національний університет «Острозька
академія», декан гуманітарного факультету,
завідувач кафедри англійської мови та
літератури;
кандидат педагогічних наук, доцент
Корінна Людмила Віталіївна,
директор Житомирського обласного
педагогічного ліцею Житомирської обласної
ради.

Захист відбудеться «22» квітня 2015 р. о 13 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.053.01 в Житомирському державному університеті імені Івана Франка за адресою: 10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40, конференц-зал.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Житомирського державного університету імені Івана Франка (10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40).

Автореферат розісланий 21 березня 2015 року.

Учений секретар

спеціалізованої вченої ради

_____ О.Є. Мисечко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність і доцільність теми дослідження. В умовах реформування вітчизняної системи освіти та постійних трансформацій у підходах до організації навчально-виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів, що супроводжуються загальною прагматизацією суспільного життя, знеціненням духовних підвалин буття особистості, спостерігається наявність девальваційних аксіологічних тенденцій у соціальному просторі. Зазначене детермінує швидкі темпи прояву глобалізаційних процесів, що визначаються відособленням особистості від національної та загальнолюдської системи цінностей, яка продукує освітній простір.

Загальні засади формування ціннісного світогляду підростаючого покоління викладено у важливих державних документах: законах України «Про загальну середню освіту» (2012 р.), «Про освіту» (1991 р.); Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) (1993 р.), Концепції середньої загальноосвітньої школи України (2001 р.), Програмі виховання дітей і учнівської молоді в Україні (2010 р.), «Білій книзі національної освіти України» (2009 р.) та ін.

Майбутнє покоління буде працювати і жити в умовах ціннісного простору ХХІ століття, а формування індивідуальної системи цінностей сучасних школярів залежить, насамперед, від інститутів соціалізації, серед яких провідне місце займає навчальний заклад.

Аксіологічні засади життєдіяльності людини та окремих соціальних інститутів представлено в науковому доробку Т. Грабовської, О. Теплої, І. Зязюна, О. Сухомлинської, І. Ісаєва, Д. Леонтєва, О. Оксенюк, Н. Розова, Н. Светлової та ін. Проте увага науковців зосереджена, передусім, на загальних характеристиках ціннісного світу особистості на різних етапах її становлення та розвитку без урахування специфіки інноваційного навчального закладу.

Важливе значення для наукового аналізу проблеми розвитку ціннісних засад загальноосвітнього інноваційного навчального закладу відіграють наукові розробки в галузі системного (В. Сластьонін, І. Ісаєв, Є. Шиянов, Е. Юдін, С. Гончаренко та ін.), антропологічного (Б. Ананьєв, Г. Бурменська, І. Володарська, І. Кант, К. Ушинський, Р. Шайхутдінова та ін.), особистісно орієнтованого (І. Бех, В. Максакова, С. Подмазін, О. Савченко, І. Якиманська, С. Яценко та ін.), діяльнісного (О. Леонтєв, В. Давидов, В. Слободчиков, Б. Ельконін, Г. Цукерман та ін.) підходів. Центральне місце серед теоретичних та методичних розробок проблеми аксіології освітнього простору займають праці в галузі етнопедagogіки та національних цінностей (Т. Волков, Г. Виноградов, В. Євтух, В. Кузь, А. Марушкевич, Н. Дем'яненко, В. Чепак, М. Стельмахович, Є. Сявавко, М. Хайруддінов та ін.), що суттєво звужує проблематику аксіологічної сфери особистості.

Особливе значення для вирішення завдань дослідження мають наукові

розробки в галузі філософії цінностей (Д. Леонт'єв, В. Лук'янов, С. Франкл, В. Шохін та ін.) та психології (О. Крошка, О. Легун, С. Максименко, О. Музика, І. Семків, О. Трухан та ін.). Значне місце в науково-теоретичному підґрунті дослідження займають праці з проблем гуманістичних (Г. Авдіянц, Т. Грабовська, В. Єфімов, В. Наливайко, М. Рокич, О. Савченко, О. Тепла, С. Шумило та ін.), громадянських (П. Ігнатенко, Л. Корінна, Н. Косарева, В. Поплужний, К. Чорна та ін.), моральних (О. Власенко, Л. Музичко, О. Оксенюк, В. Павлов, Н. Светлова та ін.), освітніх (О. Газман, Г. Грачова, Г. Єлизарова, В. Зінченко, Д. Кияшко, Т. Фомічова та ін.) цінностей, валеологічних цінностей здорового способу життя (Л. Овчиннікова, Д. Оглоблін, О. Московченко, О. Перевозчикова та ін.).

Концепція дослідження ґрунтується на тому, що інноваційний навчальний заклад є середовищем, де можуть ефективно формуватися ціннісні засади навчально-виховного процесу при реалізації низки організаційно-педагогічних умов. Його провідна ідея полягає в необхідності врахування ресурсного потенціалу педагогічної аксіології в організації діяльності інноваційного навчального закладу та розвитку ціннісних орієнтацій функціонування його суб'єктів.

Необхідність розв'язання проблеми розвитку ціннісних засад діяльності інноваційного навчального закладу визначається низкою *суперечностей*, серед яких найбільш суттєвими можна вважати такі: між загальнопрагматичними тенденціями розвитку українського суспільства та необхідністю збереження і розвитку аксіологічної сфери суб'єктів освітнього процесу; між сучасним соціальним замовленням на результат освітнього процесу та реальними умовами виконання його досягнення; між необхідністю інноваційного оновлення навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах та переважанням традиційних підходів до реалізації змісту, форм і методів освіти у ЗНЗ; між необхідністю врахування системи чинників впливу на формування аксіологічної сфери навчального закладу та обмеженим характером моніторингу цінностей суб'єктів освіти в навчальному закладі.

Аналіз наукових досліджень аксіологічних характеристик діяльності інноваційних навчальних закладів дає можливість констатувати про важливість подальшого вирішення проблеми забезпечення аксіологічної підтримки розвитку особистості учня, що, відповідно, зумовило вибір теми дослідження: **"Ціннісні засади діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів України"**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконувалася відповідно науково-дослідної проблематики кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка і є складовою комплексної теми "Морально-етичні засади формування зростаючої особистості" (ДР №01104002109). Тема дисертації затверджена

вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 11 від 29.06.2011 р.) та узгоджена в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології АПН України (протокол № 3 від 27.03.2012 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність моделі впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів в Україні.

Відповідно до окресленої мети було поставлено такі **завдання**:

1. Визначити аксіологічний компонент науково-теоретичних підходів до проблеми дослідження.
2. Здійснити аналіз системи цінностей інноваційного навчального закладу.
3. Обґрунтувати організаційно-педагогічні умови впровадження ціннісних засад в діяльність інноваційних ЗНЗ.
4. Охарактеризувати систему критеріїв моніторингу рівня впровадження ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів.
5. Спроекувати модель упровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів в Україні та експериментально перевірити її ефективність.

Об'єкт дослідження – навчально-виховний процес інноваційного навчального закладу.

Предмет дослідження – модель упровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів в Україні.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять концептуальні положення: про єдність емпіричного й теоретичного, духовного та матеріального в освітньому просторі загальноосвітнього навчального закладу; про аксіологічні характеристики розвитку особистості в умовах навчально-виховного процесу; діяльнісний, аксіологічний, системний, особистісно орієнтований підходи до аналізу проблеми ціннісних засад діяльності інноваційного навчального закладу. Теоретичні засади дослідження складають: концепції філософської антропології і аксіології про природу цінностей та ціннісних орієнтацій особистості; положення про сутність і природу особистості, її ціннісні орієнтації; теорії гуманізації навчання і виховання у вітчизняній і зарубіжній педагогіці; ідеї самоцінності людської особистості; положення про формування аксіологічного простору навчального закладу.

Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети використовувалися наступні **методи дослідження**: *теоретичного пошуку* – аналіз філософської, психологічної, соціологічної, історико-педагогічної літератури для формування методологічного базису дослідження та визначення категоріально-понятійного апарату; моделювання, систематизація, узагальнення теоретичних та

емпіричних даних, порівняння; *емпіричні* – анкетування, аналіз документів, опитування, тестування; педагогічний експеримент, спрямований на визначення ефективності моделі впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів в Україні; методи математичної статистики (факторний аналіз) для обґрунтування системи факторів, що детермінують формування ціннісної сфери інноваційного навчального закладу.

Організація дослідження. Дослідження здійснювалося у три етапи.

На першому етапі (2010-2011 рр.) проведено аналіз філософської, соціологічної, історико-педагогічної, психологічної й методичної літератури з досліджуваної проблеми; обґрунтовано мету і завдання, об'єкт і предмет, визначено експериментальну базу дослідження, розроблено програму експериментальної роботи.

На другому етапі (2011-2012 рр.) конкретизовано діагностичні методи дослідження, визначено провідні аксіологічні характеристики діяльності інноваційного навчального закладу; розроблено й обґрунтовано критерії моніторингу рівня впровадження ціннісних засад у діяльність інноваційного навчального закладу; здійснено констатувальний етап педагогічного експерименту.

На третьому етапі (2012-2015 рр.) обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність моделі впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів в Україні; здійснено порівняльний аналіз результатів констатувального та формуального етапів педагогічного експерименту, сформульовано загальні висновки, здійснено статистичну перевірку отриманих експериментальних даних.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилася на базі Хмельницького спеціалізованого ліцею-інтернат поглибленої підготовки в галузі науки, Мистецького коледжу художнього моделювання та дизайну (м. Київ), Житомирської гуманітарної гімназії № 1, Житомирського обласного педагогічного ліцею. Загалом у дослідженні взяли участь 352 учні інноваційних навчальних закладів України, з них 180 учнів увійшли до складу контрольних груп і 172 – експериментальних. Окрім того, в експерименті взяли участь 152 педагогічні працівники, з них 78 – у контрольній групі і 74 – в експериментальній.

Результати дослідження **впроваджено** в навчальний процес Хмельницького спеціалізованого ліцею-інтернат поглибленої підготовки в галузі науки (довідка № 12 від 19. 03. 2014 р.), Мистецького коледжу художнього моделювання та дизайну м. Києва (довідка № 34/4 від 29. 08. 2014 р.), Житомирської гуманітарної гімназії № 1 (довідка № 171 від

21. 04. 2014 р.), Житомирського обласного педагогічного ліцею (довідка № 303 від 31. 12. 2014 р.).

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає в тому, що в ньому:

вперше цілісно і системно розглянуто проблему формування аксіологічних засад діяльності інноваційного навчального закладу; обґрунтовано критерії моніторингу рівня впровадження ціннісних засад у діяльність інноваційного навчального закладу; теоретично обґрунтовано та розроблено модель впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів в Україні; визначено фактори впливу на досліджуване явище;

удосконалено зміст та форми розвитку ціннісних засад діяльності інноваційного навчального закладу, систему знань про вплив факторів різного порядку на ціннісні засади діяльності інноваційних навчальних закладів; уточнено поняття «цінності інноваційного навчального закладу», «загальноосвітні цінності», «конкретно-педагогічні цінності»;

подальшого розвитку набула теорія і практика функціонування навчальних закладів різного типу в Україні, теорія аксіологічної сфери сучасного навчального закладу.

Практичне значення дослідження визначається можливістю реалізації ціннісних засад у діяльність загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, а також впровадженням розробленої системи організаційно-педагогічних умов, що забезпечує підвищення ефективності впливу на ціннісну сферу суб'єктів освітнього простору. Розроблені критерії моніторингу рівня впровадження ціннісних засад дозволяють визначати стан аксіологічної сфери загальноосвітнього навчального закладу. Результати дослідження можуть бути використані як у діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, так і в системі післядипломної педагогічної освіти.

Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом обговорення на науково-практичних конференціях, зокрема, *міжнародних*: Міжнародній науково-практичній конференції «Наука и образование в современном мире» (Караганда, 2013), XVIII міжнародній науково-методичній конференції «Управління якістю підготовки фахівців» (Одеса, 2013), Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції розвитку педагогічних та психологічних наук» (Київ, 2013), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми педагогіки та психології» (Львів, 2013), Міжнародній науково-практичній конференції: «Психологічні та педагогічні науки у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень» (Київ, 2014), Міжнародній науково-практичній конференції «Педагогічні та психологічні науки: актуальні питання» (Харків, 2014); *всеукраїнських*: III всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю

«Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук» (Дніпропетровськ, 2013); науково-методологічних семінарах кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка (2010-1014).

Публікації. Результати дослідження опубліковано у 14 наукових працях, з них 5 статей у провідних наукових фахових виданнях України, 1 – зарубіжному науковому періодичному фаховому виданні, 4 – збірниках наукових праць, 4 – матеріалах доповідей на конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (288 позицій, з них 8 – іноземними мовами) та додатків. Загальний обсяг роботи – 277 сторінок, з них 197 сторінок основного тексту. Дисертація містить 23 таблиці, 8 рисунків, 9 додатків на 54 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність та доцільність обраної теми; окреслено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; висвітлено його теоретико-методологічні основи; визначено етапи експериментальної роботи, методи дослідження, наукову новизну, теоретичну та практичну значущість, а також подано відомості про експериментальну базу, апробацію та впровадження результатів дослідження.

У **першому** розділі – «Аксіологічні характеристики діяльності інноваційних навчальних закладів як науково-теоретична проблема» – розглянуто аксіологічний зміст провідних науково-теоретичних підходів до проблеми дослідження; здійснено його категоріально-понятійний аналіз; обґрунтовано систему цінностей у діяльності інноваційного навчального закладу.

З'ясовано, що серед соціальних інститутів особливо аксіологічно місткими є інститути культури й освіти, а в сфері освіти помітне місце належить *інноваційним закладам освіти*, до яких традиційно відносяться авторські школи, альтернативні школи, експериментальні навчальні заклади. Доведено, що інноваційні навчальні заклади забезпечують розвиток провідних характеристик аксіологічної сфери на кількох основних рівнях: *концептуальному* (визначення місії інноваційного навчального закладу, формулювання основних цілей його діяльності в контексті розвитку аксіологічної сфери, системна інтеграція всіх напрямів діяльності на аксіологічних засадах його концепції); *управлінському* (орієнтація управлінських процесів на інноваційність діяльності, відкритість до нововведень в аксіологічній сфері, здійснення системної діагностики ціннісної сфери суб'єктів освітнього процесу); *організаційному* (визнання завдання формування ціннісної сфери суб'єктів освітнього процесу як одного з провідних, закріплення інноваційних функцій за традиційними структурними

підрозділами); *ресурсному* (окреслення педагогічного колективу як найважливішого ресурсного потенціалу інноваційного навчального закладу, який продукує його освітні цінності).

Для аналізу діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів та їх аксіологічного змісту реалізовано *системний* (обґрунтування системних засад діяльності інноваційних навчальних закладів), *антропологічний* (спрямування на людську реальність та пошук способів становлення особистості як творця власного життя), *особистісно орієнтований* (визначає індивідуально-особистісний характер аксіологічного простору кожного учня інноваційного навчального закладу), *діяльнісний* (дає змогу обґрунтувати розвиток ціннісних засад підростаючої особистості в процесі навчально-виховної діяльності) підходи.

Доведено, що аксіологічний підхід виконує акумулятивну науково-теоретичну функцію в контексті означених підходів. А саме, для аналізу проблеми ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів використано теорію інновацій для інтерпретації сутності та змісту діяльності означених закладів у загальній системі освіти України, а також окреслення ціннісних засад їх діяльності.

У результаті науково-теоретичного аналізу проблеми дослідження обґрунтовано кілька основних напрямів розгляду цінностей навчання і виховання: *культурологічний* (у межах якого аналізуються надані цінності, абсолютні цінності та цінності-завдання); *етнопедагогічний* (зосереджений на аналізі форм і методів національного виховання відповідно до етнічної належності та формування відповідних моральних цінностей особистості); *методичний* (у контексті якого розглядаються питання методики формування і розвитку цінностей особистості учня).

У процесі категоріально-поняттєвого аналізу дослідження уточнено сутність і зміст провідної базової категорії дослідження – «*цінність*» (у єдності філософського, соціологічного, психологічного, культурологічного й педагогічного тлумачень). Обґрунтовано специфіку *національних цінностей* у навчально-виховному просторі інноваційного навчального закладу. Здійснено міждисциплінарний аналіз *освітніх цінностей* як цінностей людського знання. Доведено, що освітні цінності є підсистемою загальної системи цінностей в українському суспільстві і взаємозв'язані з іншими культурними, суспільними, загальнолюдськими цінностями особистості. Вони мають чітко виражений соціальний характер, оскільки залежать від реального стану освіти в українському соціумі, забезпечують здатність особистості до саморозвитку й співвідносяться з соціальними характеристиками конкретного прошарку чи соціальної групи. В їх сутності закладені освітні потреби й освітні інтереси кожної особистості та соціальної групи. Обґрунтовано висновок, що освітні цінності – це узагальнені, соціально обумовлені реальні прагнення та орієнтації

особистості, які виступають як установки, стереотипи групової та індивідуальної освітньої діяльності й відображають соціальні норми й ідеали в освітній сфері.

У результаті аналізу категорії *інновацій* з'ясовано основні етапи їх реалізації: визначення потреби особистості (навчального закладу, інституту освіти) в інноваційних змінах; аналіз наявної ситуації та розробка таких змін; реалізація нововведень; використання інноваційних змін аж до моменту їх переведення в елемент повсякденної практики. Розглянуто основні види інновацій – ретроінновації, аналогові, комбінаторні, сутнісні; визначено особливості освітніх і виховних інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах. На основі аналізу категорії «інновації» уточнено тлумачення поняття *«інноваційний навчальний заклад»* – різновид загальноосвітнього навчального закладу, який здійснює освітню діяльність у сфері навчання, виховання й управління на ціннісних засадах інноваційної педагогічної діяльності. З'ясовано зміст основних моделей діяльності інноваційного навчального закладу – когнітивної, емоційно-ціннісної, суб'єктної, валеологічної, а також особистісного самовизначення, самореалізації особистості учня, креативної освітньої практики, виховної освітньої практики. У ході проведеного аналізу категорій сформульовано визначення основного поняття дослідження – *«цінності інноваційного навчального закладу»* – аксіологічної основи діяльності навчального закладу, який здійснює інноваційну діяльність у галузі навчання, виховання та управління з метою забезпечення повноцінного всебічного розвитку особистості.

Проаналізовано систему цінностей у діяльності інноваційного навчального закладу. З цією метою здійснено класифікацію цінностей: предметні і суб'єктні, внутрішні і зовнішні, домінантні, варіативні, девіантні, абсолютні і ситуативні, особистісні, групові і загальнолюдські. Виявлено різні наукові позиції щодо тлумачення категорії цінностей унаслідок її міждисциплінарності й глобального характеру. Доведено, що особливе місце в групі особистісних цінностей займають *цінності особистості як суб'єкта освітнього процесу*.

Охарактеризовано основні групи цінностей (цінності особистості, людства і держави). На підставі цього визначено базові цінності інноваційного навчального закладу: загальноосвітні цінності з виокремленням у них компонента загальнолюдських цінностей та цінностей соціального інституту освіти; конкретно-педагогічні цінності, які поєднані в дві групи (цінності – цілі діяльності інноваційного навчального закладу; цінності – засоби діяльності інноваційного навчального закладу, до яких віднесено також цінності-відносини, цінності-якості і цінності-знання). Означені положення покладено в основу розробки моделі формування цінностей освітнього процесу інноваційного навчального закладу та провідних факторів, які визначають його аксіологічну сферу.

У **другому** розділі – «Організаційно-педагогічні умови впровадження ціннісних засад в діяльність інноваційних навчальних закладів» – обґрунтовано відповідні умови; здійснено факторний аналіз ціннісних засад діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів, визначено критерії моніторингу рівня їх упровадження.

На основі науково-теоретичного аналізу проблеми дослідження визначено *організаційно-педагогічні умови реалізації ціннісних засад діяльності інноваційного навчального закладу* як сукупність зовнішніх та внутрішніх обставин реалізації завдань розвитку аксіологічної сфери інноваційного навчального закладу, які забезпечують ефективність реалізації його місії і концепції у розвитку загальноосвітніх і конкретно-педагогічних цінностей усіх суб'єктів освітнього процесу – учнів, учителів, адміністрації, батьків. Обґрунтовано такі організаційно-педагогічні умови: актуалізація суб'єктної позиції його учасників; організація навчально-виховного процесу на аксіологічних засадах; створення спільного аксіологічного простору інноваційного навчального закладу та його партнерів; регулювання факторів впливу в аксіологічній сфері інноваційного ЗНЗ. Представлено змістові характеристики кожної з означених умов. Доведено, що інноваційний підхід до організації навчально-виховного процесу передбачає *аксіологізацію освіти* як процесу і результату навчально-виховної діяльності, метою якої є послідовне засвоєння учнями системи цінностей, що реалізуються в ціннісних орієнтаціях, відношеннях, установках, поведінці й свідомості.

У процесі розробки організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційного навчального закладу виявлено найбільш ефективні форми аксіологізації навчального процесу: виконання творчих завдань, аналіз та плюралістична оцінка особистісно-сміслових і соціально-значущих навчальних ситуацій; реалізація навчальних проектів; використання діалогу як форми навчання й комунікації; здійснення пошуково-дослідницької діяльності. Виявлено, що ефективним у процесі аксіологізації навчального процесу є *метод виконання творчих завдань*, спрямований на здійснення особистісно й соціально значущої діяльності, що передбачає включення учнів у ціннісно-сміслову комунікацію, тобто діалог, ділові ігри, дебати та ін. Доведено необхідність створення спільного аксіологічного простору інноваційного навчального закладу на засадах інтеріоризації цінностей та їх екстеріоризації.

У роботі представлено результати факторного аналізу ціннісних засад діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів, які дозволили виокремити шість провідних факторів впливу на формування цінностей суб'єктів освіти: зовнішній фактор, що пояснює 44% загальної дисперсії; внутрішній – 15%; традиційний – 10%; державницький – 7%; комплексний –

5%; комунікаційний – 3%. Їх урахування дозволяє підвищити ефективність навчально-виховного процесу інноваційних навчальних закладів.

Визначено основні фактори впливу на аксіологічну сферу інноваційного навчального закладу: *внутрішні* (організація і відповідний зміст навчально-виховного процесу в інноваційному навчальному закладі включно з мікросередовищем спілкування, що забезпечує формування суб'єктного ціннісного досвіду у площині «учень-учень» та «учень-учитель»); *партнерського впливу* (сім'я як аксіологічний фактор, що дозволяє сформувати суб'єктний ціннісний досвід кожного учня, а також інші партнери інноваційного навчального закладу – позашкільні заклади, виробничі колективи, громадські організації тощо); *зовнішнього інституційного впливу* (засоби масової інформації, етнічна й конфесійна належність учнів в інноваційному навчальному закладі); *макрровпливу* (загальне аксіологічне тло соціуму, який опосередковано детермінує ціннісну сферу кожного суб'єкта освітнього процесу).

Охарактеризовано різні підходи до визначення критеріїв моніторингу діяльності досліджуваних навчальних закладів, аналіз яких дозволяє окреслити такі основні тенденції: залежність визначених критеріїв від суб'єктів системи загальної освіти (адміністрації, педагогічного та учнівського колективів); зумовленість критеріїв і теоретико-педагогічних підходів до визначення змісту освітніх інновацій (особистісно орієнтованого, гуманістичного, компетентнісного та ін.); взаємозв'язок критеріїв і рівнів інноваційних педагогічних перетворень (епістемологічного, змістового, соціокультурного, екзистенційного, особистісного); взаємозв'язок критеріїв і ціннісних засад діяльності сучасних інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів. У результаті проведеного аналізу наукової літератури розроблено систему критеріїв моніторингу рівня впровадження ціннісних засад у діяльність інноваційних навчальних закладів: гносеологічний – обґрунтованість змісту, форм і методів інноваційної педагогічної діяльності; цільовий – відповідність системи цілей діяльності інноваційних навчальних закладів сучасній системі цінностей; середовищний – урахування в навчально-виховному процесі різних факторів впливу на ціннісну сферу суб'єктів освітнього простору; діяльнісний – реалізованість ефективних форм і методів формування цінностей; рефлексивний – усвідомлення впливу цінностей на ефективність освітньої діяльності. Відповідно до визначених критеріїв та їх показників окреслено рівні впровадження ціннісних засад у діяльність інноваційних навчальних закладів: високий, середній, низький.

У **третьому** розділі – «Результати дослідно-експериментальної роботи» – з'ясовано актуальний стан аксіологічної сфери інноваційного навчального закладу, розроблено й апробовано модель упровадження організаційно-

педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів та експериментально перевірено її ефективність.

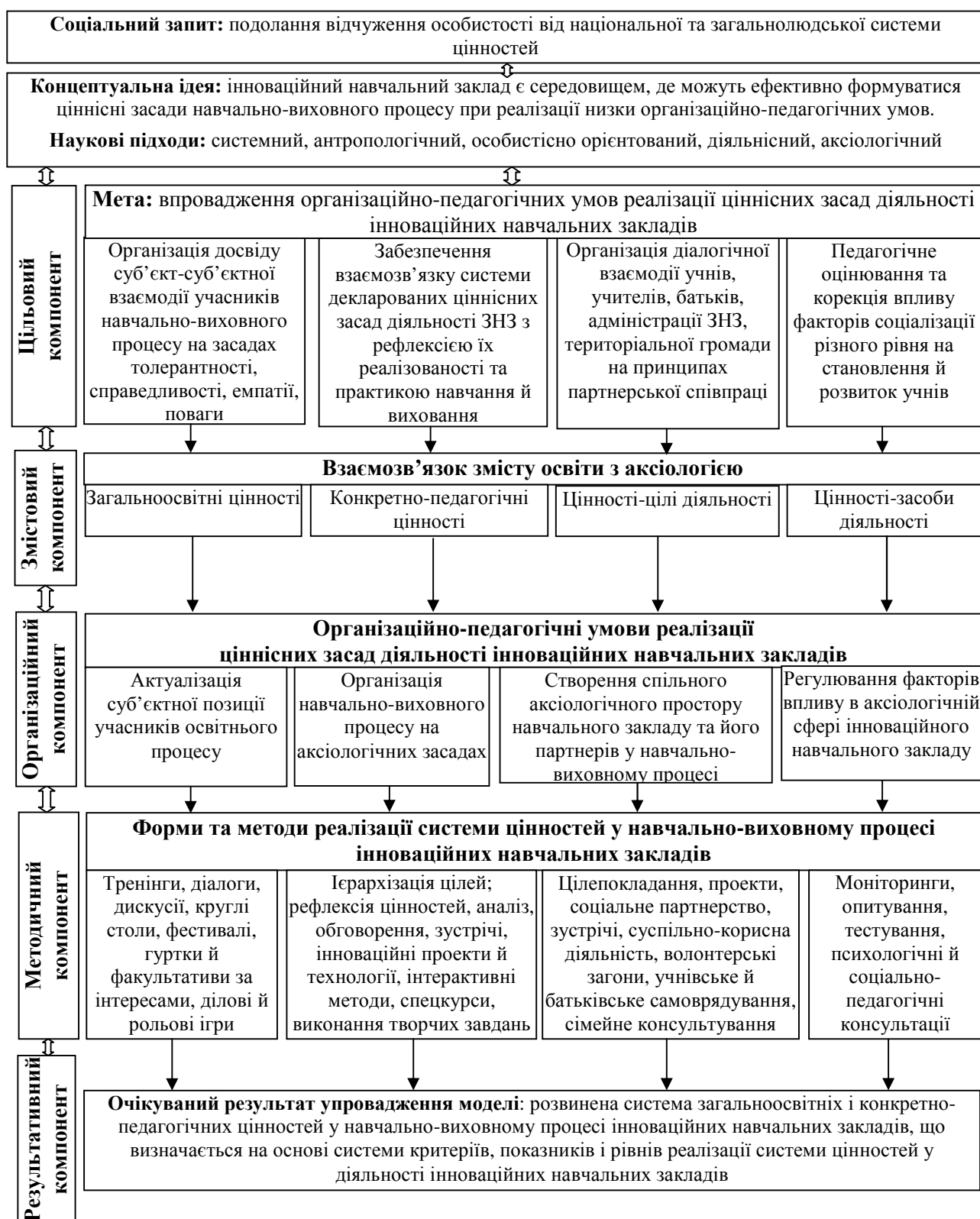
Експериментальне дослідження ціннісних засад діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів України проведено на трьох рівнях: 1) вивчення досвіду роботи інноваційних навчальних закладів для виявлення ціннісних засад їх діяльності, окреслення основних тенденцій розвитку педагогічних інновацій в практиці навчання й виховання вітчизняних ЗНЗ; констатації актуального стану розвитку інноваційності та аксіологічності в системі середньої освіти; 2) характеристики ставлення педагогічних працівників як основних суб'єктів упровадження цінностей у навчально-виховний процес школи, до педагогічних інновацій та базових передумов їх реалізації з метою визначення рівня усвідомлення значущості аксіологічних засад діяльності інноваційних закладів освіти, оцінки стану готовності педагогів до впровадження результатів психолого-педагогічних досліджень у визначеному напрямі; 3) моніторингу сучасних аксіологічних тенденцій у молодіжному середовищі, дослідження кореляцій між цінностями освітніх установ, інноваційними технологіями організації навчально-виховної діяльності та рівнем соціальної компетентності учнів.

На основі проведеного контент-аналізу інноваційних засад діяльності навчальних закладів виявлено основні тенденції їх діяльності: при організації інноваційної діяльності сучасні школи переважно орієнтуються на компетентнісний та проектний підходи в освіті; профілізація навчальних закладів сприяє впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання безпосередньо за профілем роботи школи; при створенні та реалізації педагогічних інновацій загальноосвітні навчальні заклади часто орієнтуються лише на учнів та вчителів, залишаючи осторонь інші важливі суб'єкти освітнього й суспільного простору (батьків, громадські та соціальні організації тощо); більшість результатів описаного інноваційного досвіду існує у формі проектів, що не сприяє його систематизації та практичній реалізації.

Аналіз результатів опитування педагогічних працівників інноваційних ЗНЗ засвідчив, що існує тенденція до зростання показників реалізованості цінностей у навчальних закладах. Основними характеристиками визначено: низький рівень прояву цінностей на всіх проаналізованих рівнях – оскільки оцінювання проводилося за 10-ти бальною шкалою, то отримані показники (5,8 – 6,0) свідчать про недостатність реалізованості цінностей. Розподіл оцінки значущості цінностей є стратифікованим залежно від значення кожної окремої цінності (від 4,0 – середня оцінка альтруїзму як суспільної цінності до 8,8 як оцінки ціннісного ставлення до матеріального добробуту в суспільстві). Спостерігається значна відмінність в оцінках прояву цінностей на різних рівнях, що свідчить про їх неузгодженість.

Аналіз результатів опитування старшокласників свідчить, що для обох груп досліджуваних найбільш важливими є ціннісні орієнтації щодо наявності вірних друзів і особистих почуттів (більше 50% виборів). Виявлено низьку масову частку виборів таких значущих цінностей, як: здоров'я (10% досліджуваних), що може свідчити про поширеність девіацій та неефективність сучасних здоров'язберігаючих технологій; мистецтво (близько 2% учнів) – відсутність стійких позитивних ставлень як до культурних надбань, так і власної участі у мистецьких акціях та подіях; рівність для всіх (10% респондентів) як основна європейська цінність та право людини, основа толерантності; чиста совість і чесне життя (в середньому 4% опитуваних) – як основа духовних цінностей. Тобто, гуманістичні, демократичні та духовні цінності старшокласників, як засвідчили результати емпіричного дослідження, не є достатньо сформованими, що підкреслює актуальність наукових пошуків.

Представлено результати проектування моделі впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів, що складається з п'яти основних компонентів –цільового, змістового, організаційного, методичного і результативного (рис. 1.). Цільовий компонент моделі інтегрує мету та завдання перетворювальної педагогічної діяльності в експериментальних групах та є ідеальним образом очікуваних результатів експериментальних перетворень щодо впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів. Змістовий компонент моделі відображає взаємозв'язок змісту освіти з аксіологією, що відповідає результатам теоретичного аналізу системи цінностей сучасної сфери освіти та спрямований на розкриття сукупності цінностей – загальноосвітніх, конкретно-педагогічних, цілей діяльності та засобів діяльності. Організаційний компонент моделі визначено базовим, оскільки концептуальною ідеєю дослідження є твердження, що інноваційний навчальний заклад є середовищем, де можуть ефективно формуватися ціннісні засади навчально-виховного процесу при реалізації низки організаційно-педагогічних умов. Форми та методи реалізації визначеної системи цінностей у навчально-виховному процесі інноваційних навчальних закладів окреслено у методичному компоненті моделі. Результативний компонент моделі визначає очікувані результати впровадження організаційно-педагогічних умов: розвинену систему загальноосвітніх і конкретно-педагогічних цінностей у навчально-виховному процесі інноваційних навчальних закладів шляхом урахування факторів впливу на аксіологічну сферу; він проектується на засадах системи критеріїв, показників і рівнів реалізації системи цінностей у діяльності інноваційних навчальних закладів.

Рис. 1. Модель упровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів

Перевірка ефективності впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів, інструментів впливу на аксіологічну сферу передбачала проведення другого діагностичного зрізу – після формувального етапу педагогічного експерименту для порівняння результатів у контрольних та експериментальних групах.

Після формувального етапу експерименту в експериментальних групах зростає питома вага цінностей розвивальної освіти (миру, навчання, мистецтва тощо), натомість спостерігається зменшення кількості старшокласників з прагматичними ціннісними орієнтаціями. А саме, найбільш суттєво після формувального етапу педагогічного експерименту результати експериментальної групи змінилися за шкалами: «рівність для всіх» – на 27,91%; «громадська активність» – на 23,26%; «цікаве навчання» – на 18,6% і «розширення своєї освіти та кругозору» – на 17,44%. Результати формувального етапу експерименту засвідчили, що запропоновані в моделі та реалізовані організаційно-педагогічні умови значно змінюють структуру ціннісних орієнтацій учнів та впливають на зростання інтересу до навчання і освіти.

Таким чином, одержані результати повторної діагностики дозволяють сформулювати висновок про ефективність апробації моделі впровадження організаційно-педагогічних умов формування ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів.

Проведене дослідження дозволило сформулювати такі **загальні висновки**:

1. У дисертації обґрунтовано аксіологічний компонент науково-теоретичних підходів до проблеми дослідження. Обґрунтовано провідні напрями розгляду цінностей навчання і виховання у площині педагогічної аксіології – культурологічний, етнопедагогічний, методичний. Окреслено зв'язок педагогічної аксіології та теорії інновацій у межах досліджуваної проблеми. Науково-теоретичний аналіз проблеми ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів здійснено у контексті аксіологічного підходу у його взаємозв'язках з системним, антропологічним, особистісно орієнтованим, діяльнісним.

На основі теоретичного аналізу досліджуваної проблеми визначено основні характеристики інноваційних навчальних закладів – на рівні концепції, рівні управління, на організаційному рівні, а також на рівні ресурсів. Окреслено місце і роль гімназії в системі вітчизняних інноваційних навчальних закладів у досліджуваному напрямі.

До провідних категорій віднесено «цінність», «освітні цінності», «інновації», «інноваційний навчальний заклад». Сформульовано визначення основного поняття дослідження *«цінності інноваційного навчального закладу»* – аксіологічної основи діяльності навчального закладу, який здійснює інноваційну діяльність у сфері навчання, виховання та управлінської діяльності з метою забезпечення повноцінного всебічного формування особистості, здатної до саморозвитку.

2. У результаті теоретичного аналізу досліджуваної проблеми охарактеризовано основні цінності в діяльності інноваційного навчального закладу. Обґрунтовано сутність цінностей, які визнано значущими для освітньої

сфери інноваційного ЗНЗ, а саме: *загальноосвітні* (загальнолюдські цінності та цінності соціального інституту освіти); *конкретно-педагогічні цінності* (цінності-цілі та цінності-засоби). Визначено їх сутність та взаємозв'язок. До цінностей-засобів віднесено, зокрема, цінності-знання, цінності-відносини та цінності-якості суб'єктів освітнього процесу. Окреслено їх вагомість для забезпечення ефективної діяльності інноваційних навчальних закладів.

Відзначено особливу роль і місце в навчально-виховному процесі інноваційного навчального закладу базових цінностей особистості й закладу загалом як освітньої інституції (толерантність, емпатія, справедливість, конструктивізм, партнерство, прагматизм, активність).

3. Обґрунтовано організаційно-педагогічні умови впровадження ціннісних засад у діяльність інноваційних навчальних закладів, які є сукупністю зовнішніх та внутрішніх обставин реалізації завдань розвитку аксіологічної сфери інноваційного ЗНЗ, що забезпечують збереження ефективності реалізації його місії і концепції в розвитку загальноосвітніх і конкретно-педагогічних цінностей суб'єктів освітнього процесу – учнів, учителів, адміністрації, батьків. Охарактеризовано сутність таких умов, як: актуалізація суб'єктної позиції учасників освітнього процесу інноваційного навчального закладу; організація навчально-виховного процесу інноваційного навчального закладу на аксіологічних засадах; створення спільного аксіологічного простору інноваційного навчального закладу та його партнерів у навчально-виховному процесі; регулювання факторів впливу в аксіологічній сфері інноваційного навчального закладу.

Доведено, що організація навчального процесу на аксіологічних засадах має ґрунтуватися на філософських положеннях про ціннісні засади освітніх практик, аксіологічний характер розвитку форм знання й способів їх трансляції, а також на положенні про ціннісну динаміку особистості в процесі навчання і виховання. Визначено основні форми і методи реалізації визначених організаційно-педагогічних умов у навчально-виховній діяльності інноваційних навчальних закладів (тренінги, діалоги, дискусії, круглі столи, фестивалі, ділові й рольові ігри, суспільно-корисна діяльність, учнівське самоврядування та ін.).

4. У дисертації визначено: основні характеристики вибору критеріїв моніторингу діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів, їх залежність від суб'єктів системи загальної освіти, а також теоретико-педагогічних підходів до змісту освітніх інновацій; взаємозв'язок критеріїв та рівнів інноваційних педагогічних перетворень; взаємозумовленість критеріїв і ціннісних засад діяльності сучасних інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів. Охарактеризовано систему критеріїв і показників моніторингу рівня впровадження ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів, що визначають: обґрунтованість змісту, форм і методів інноваційної педагогічної діяльності (гносеологічний); відповідність системи цілей діяльності

інноваційних навчальних закладів сучасній системі цінностей (цільовий); урахування в навчально-виховному процесі різних факторів впливу на ціннісну сферу суб'єктів освітнього простору (середовищний); реалізованість ефективних форм і методів формування цінностей (діяльнісний); рівень усвідомлення впливу цінностей на ефективність освітньої діяльності (рефлексивний). Спроековано шкалу оцінювання реалізованості ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів.

5. У результаті науково-теоретичного аналізу проблеми дослідження спроековано модель упровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів в Україні та експериментально перевірено її ефективність.

Авторську модель визначено як результат системного проектування цілей, засобів та очікуваних результатів перетворювальної педагогічної діяльності, спрямованої на підвищення результативності аксіологічного напрямку діяльності ЗНЗ. Обґрунтовано прямий і зворотний зв'язок п'яти основних компонентів моделювання – цільового, змістового, організаційного, методичного і результативного.

З'ясовано, що недостатність в освітньому процесі інноваційних навчальних закладів цілеспрямованої педагогічної діяльності з формування ціннісних засад їх діяльності призводить до почасти декларованості загальнолюдських цінностей в освітньому середовищі та значне переважання прагматичних цінностей, пов'язаних з матеріальним становищем та соціальним статусом суб'єктів освіти. Визначено, що формування ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів здійснюється під комплексним впливом великої кількості факторів (зовнішніх і внутрішніх). Доведено, що їх урахування для цілеспрямованого впливу вимагає впровадження системи організаційно-педагогічних умов. Виявлено взаємозалежність між результатами дослідження на різних рівнях педагогічного експерименту. Так, цінності суспільства можуть підсилювати або нівелювати цінності сфери освіти, які, в свою чергу, визначають засади діяльності інноваційних навчальних закладів та особливості ціннісних орієнтацій учасників освітнього процесу – педагогів та учнів.

Виконана дисертаційна робота не вичерпує усіх питань, пов'язаних з реалізацією ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів. Нагальними залишаються проблеми: удосконалення форм і методів реалізації ціннісних засад діяльності ЗНЗ; подальшої розробки концептуальних засад вирішення проблеми; здійснення компаративного аналізу реалізації ціннісних засад діяльності навчальних закладів в Україні та за рубежом.

Основний зміст дисертації відображено в таких публікаціях автора:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. *Левківська К. В.* Теоретичні основи інтеграційних процесів в освіті / К. В. Левківська // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2010. – № 54. – С. 177–181.
2. *Левківська К. В.* Підходи і стратегії упровадження педагогічних інновацій у діяльність інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів / К. В. Левківська // Нові технології навчання : [наук.-метод. зб.]. – 2013. – № 76. – С. 260–264.
3. *Левківська К. В.* Створення спільного аксіологічного простору інноваційного навчального закладу та його партнерів у навчально-виховному процесі / К. В. Левківська // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2014. – № 5 (77). – С. 145–149.
4. *Левківська К. В.* Моделювання процесу впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів / К. В. Левківська // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2014. – № 75. – С. 158–164.
5. *Левківська К. В.* Аналіз ціннісної сфери інноваційного навчального закладу / К. В. Левківська // Педагогічний дискурс: [зб. наук. праць] / гол. ред. І. М. Шоробура. – Хмельницький : ХГПА, 2014. – Вип. 16. – С. 102–107.

Опубліковані праці апробаційного характеру

6. *Levkivska K. V.* The content analysis of the pedagogical innovations experience / К. В. Левковкая // Sworld : [сб. науч. трудов]. – Иваново, 2013. – № 21. – С. 28–33.
7. *Левковская К. В.* Аксиологические характеристики деятельности инновационных образовательных учреждений / К. В. Левковская // Наука и образование в современном мире : [материалы конференции]. – Караганда, 2013. – Т. 6. – С. 176–177.
8. *Левківська К. В.* Дослідження ціннісних засад діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів / К. В. Левківська // Актуальні проблеми соціальної сфери : [зб. наук. робіт]. – Житомир, 2013. – С. 82–86.
9. *Левківська К. В.* Підходи до упровадження педагогічних інновацій у навчально-виховну діяльність / К. В. Левківська // Управління якістю підготовки фахівців : [матеріали конференції]. – Одеса, 2013. – С. 128–129.
10. *Левківська К. В.* Проектування моделі впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів / К. В. Левківська // Сучасні тенденції розвитку педагогічних та психологічних наук : [зб. тез]. – Київ, 2013. – С. 12–14.
11. *Левківська К. В.* Структурні компоненти моделі впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів / К. В. Левківська // Актуальні проблеми

соціально-гуманітарних наук : [матеріали конференції]. – Дніпропетровськ, 2013. – С. 155–158.

12. *Левківська К. В.* Актуалізація суб'єктної позиції учасників освітнього процесу інноваційних навчальних закладів як передумова розвитку аксіологічної сфери / К. В. Левківська // Психологічні та педагогічні науки у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень : [зб. тез]. – Київ, 2014. – С. 7–10.

Додаткові опубліковані праці

13. *Левківська К. В.* Підготовка педагогів до реалізації інклюзивної освіти / К. В. Левківська // Педагогічні та психологічні науки: актуальні питання : [зб. тез наук. робіт]. – Харків, 2014. – С. 34–38.

14. *Левківська К. В.* Досвід педагогічних інновацій загальноосвітніх навчальних закладів Житомира / К. В. Левківська // Актуальні проблеми педагогіки та психології : [зб. тез]. – Львів, 2013. – С. 52–55.

АНОТАЦІЇ

Левківська К. В. Ціннісні засади діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. – Житомирський державний університет імені Івана Франка. – Житомир, 2015.

Дисертацію присвячено актуальній проблемі оптимізації навчально-виховного процесу в інноваційних загальноосвітніх закладах на засадах аксіологічного, системного, антропологічного, особистісно орієнтованого і діяльнісного підходів.

Визначено основні характеристики інноваційних навчальних закладів на рівнях: концепції, управління, організації, ресурсів; конкретизовано базові поняття дослідження («цінність», «освітні цінності», «інновації», «інноваційний навчальний заклад», «цінності інноваційного навчального закладу»). Здійснено класифікацію значущих для освітньої сфери інноваційного навчального закладу цінностей.

Обґрунтовано організаційно-педагогічні умови впровадження ціннісних засад в діяльність інноваційних навчальних закладів. Спроектовано модель впровадження організаційно-педагогічних умов реалізації ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів в Україні та експериментально перевірено її ефективність.

Ключові слова: цінність, освітні цінності, ціннісні засади, інновації, інноваційний навчальний заклад, цінності інноваційного навчального закладу.

Левковская К. В. Ценностные основания деятельности инновационных общеобразовательных учебных заведений Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.01 – Общая педагогика, история педагогики. – Житомирский государственный университет имени Ивана Франко. – Житомир, 2015.

Диссертация посвящена актуальной проблеме оптимизации учебно-воспитательного процесса в инновационных общеобразовательных учреждениях на основе аксиологического, системного, антропологического, лично ориентированного и деятельностного подходов.

Проанализирован аксиологический компонент научно-теоретических подходов к проблеме исследования. Обоснованы базовые направления анализа ценностей обучения и воспитания (культурологический, методический, этнопедагогический); определена связь педагогической аксиологии и теории инноваций. Выделены основные характеристики инновационных общеобразовательных учебных заведений на уровнях концепции (определение миссии инновационного учебного заведения, формулирование основных целей его деятельности в контексте развития аксиологической сферы, системная интеграция всех направлений деятельности на аксиологическом основании его концепции), управления (ориентация управленческих процессов на инновационность деятельности, открытость к нововведениям в аксиологической сфере, реализация системной диагностики ценностной сферы субъектов образовательного процесса), организации (признание задачи формирования ценностной сферы субъектов образовательного процесса как ведущей, закрепление инновационных функций за традиционными структурными подразделениями) и ресурсов (определение педагогического коллектива как наиважнейший ресурсный потенциал инновационного учебного заведения, продуцирующего образовательные ценности).

Конкретизированы базовые понятия исследования («ценность», «образовательные ценности», «инновации», «инновационное общеобразовательное учебное заведение», «ценности инновационного общеобразовательного учебного заведения»). Проанализирована система ценностей инновационных общеобразовательных учебных заведений, обоснованы их значимые группы – общеобразовательные (общечеловеческие ценности, ценности социального института образования) и конкретно-педагогические (ценности-цели, ценности-средства), определены их содержание и взаимосвязь.

Аргументированы организационно-педагогические условия внедрения ценностных оснований в деятельность инновационных общеобразовательных учебных заведений: актуализация субъектной позиции участников образовательного процесса инновационного общеобразовательного заведения; организация учебно-воспитательного процесса инновационных общеобразовательных учебных заведений на аксиологических основаниях;

создание общего аксиологического пространства инновационных общеобразовательных учебных заведений и его партнеров в учебно-воспитательном процессе; регулирование факторов влияния на аксиологическую сферу инновационных общеобразовательных учебных заведений.

Спроектирована модель реализации организационно-педагогических условий реализации ценностных оснований деятельности инновационных общеобразовательных учебных заведений в Украине и экспериментально проверена ее эффективность по обоснованной автором системе критериев – гносеологического, целевого, средообразующего, деятельностного, рефлексивного. Основными компонентами педагогического моделирования определены: организационный, целевой, содержательный, методический и результативный. Внедрение модели и организационно-педагогических условий позволило повысить массовую долю ценностей развивающего образования (мира, учения, искусства и др.) и уменьшить проявление прагматических ценностных ориентаций старшеклассников.

Ключевые слова: ценность, образовательные ценности, инновации, инновационное общеобразовательное учебное заведение, ценности инновационного общеобразовательного учебного заведения.

Levkovskaja K.V. Value base activity of innovative educational institutions of Ukraine. – Manuscript.

The thesis on competing a scientific degree of Candidate of Pedagogical Sciences by specialty 13.00.01 – General Pedagogy and the History of Pedagogy. – Zhytomyr State University named after Ivan Franko. – Zhitomir, 2015.

The dissertation is about the actual problem of optimization of the educational process in innovative educational institutions on the grounds of axiological, systematic, anthropological, personality-oriented and activity approaches.

In a study conducted scientific clarification of concepts "value", "educational value", "innovation", "innovative educational institution", "values of innovative educational institution." It is classified values important to the educational system of innovative educational institution.

Pedagogical conditions for implementation of the process under study on axiological principles were grounded. It was projected a model implementation of organizational and pedagogical conditions of realization of value principles of innovative education in Ukraine and tested its effectiveness.

Keywords: value, educational value, innovation, innovative educational institution, the value of innovative educational institution.